

FINNSNES: For over hundre år siden var Klauva på Senja et blomstrende handelssted. I dag står knapt ruinene igjen. Hus, handelsmenn og de handlende er borte. Men ikke for alltid. Tirsdag vekkes Klauva til live igjen. Da skal stedet på nytt yre av liv — i en dag.

Ungdomslaget Vårliv har laga skuespill fra da handelsstedet Klauva hadde si storhetstid. Foran Dag Hugo Solstad (Lapp-Anders), Øystein Eilertsen (fogd) og Otto Jakobsen som en av almuen.

KLAUVA år 1813

Janne Grete Aspen og Ola Solvang (foto)

Finnsnes i Fest innledes i Klauva. Et historisk spill skal hjelpe fantasien med å gjenspeile stemninga fra de gamle «gode» dager. Det var mens Finnsnes bare var et nes med et par gårder på, og det var i Klauva det meste skjedde. Ungdomslaget Vårliv fra Vågan på Senja skal framføre spillet. Rammene omkring forestillinga blir et historisk tilbakeblikk, og kulisser som forteller om det som engang var. Det skal ruskes opp i minnene om gammel storhet i Klauva, eller Kløven, som det het i de dager.

Hovmodet

«Like umulig som at denne ringen skal komme tilbake, like umulig er det at jeg skal bli fattig.» Det sa fru handelsmann Jessen i Klauva da ho kasta gullringen sin i brådjupet i sundet. Så sier iallfall sagnet. Ungdomslaget Vårliv har tenkt seg at det skjedde i 1813, og har lagt det historiske spillet sitt til det Herrens år.

Og i følge det nevnte sagnet fikk fru Jessen ringen sin tilbake. Ringen lå i magen på en torsk som ble fiska like ved handelsstedet.

Vi vet at fru Jessen levde de siste årene av sitt liv i fattigdom. Om det virkelig var hovmodet som stod for fall, er ei anna sak. «Men tanken gir nå fattigmann trøst.»

Nye tider

Lorentz Peter Jessen kom til Klauva i 1807, og ble etter hvert «prinsen av Kløven». Men Jessen skapte ikke stedet. Lun havn og gunstig beliggenhet ved båtleia gjorde at Klauva på slutten av 1600-tallet ble åstedet for en omfattende handel. Det var likevel Jessen som gjorde Klauva navnsport. I 1815 fikk han borgerskap og gjestgivertillatelse. Nå kunne han brygge ølet han trengte. Brennevinet måtte han fremdeles kjøpe fra Tromsø.

Om kjøpmann Jessen sjøl sier historia ingenting om hovmod. Tvert om blir han kalt en folkets mann, som gav fattigfolk korn på kreditt i nødsår.

Men storslagen og råflott, det var han, prinsen av Kløven. Hvor storslagen viste han da han kjøpte lysts-

konnerten «Senjens første Forsøg». Båten ble begynnelsen på slutten for Jessen-tida i Klauva, det ble iallfall sagt i kjøpmannskretser i Tromsø og sies på folkemunne i dag. Alminnelige svingninger i handelsforholdene har nok også spilt inn.

Moe-dynastiet

Jessen døde i fattigdom på Solberg lenger sør på Senja. Ei kort tid drev Lorentz Øvre handelen i Klauva. Han hadde vært en av bejentene til Jessen, og tok over rett etter at Jessen gikk konkurs. Etter hvert ble stedet tatt over av Trondheims-borgeren Knud Moe. Han kom først oppover i jektene «Fortuna» og «Talle Necoline kjære Jonette den fromme» og ville drive sommerhandel. Men Moe så mulighetene i stedet, trengte ut Øvre, og ble den første av tre generasjoner

Moe i Klauva. Øvre flytta til Gibostad og starta handel der.

I nærmere 70 år drev Moe-folkene handel og gjestgiveri i Klauva.

Men i 1893 var det over.

En kjøpmann Carlsen prøvde å få liv i stedet rett etter hundreårsskiftet. Han kom fra Lofoten med ei båtlasse gamle varer og prøvde å reise Klauva i restene av det som var. Men forsøket var mislykka. Det var for alltid slutt på storheta i Klauva. Bygningene på det engang så staselige handelsstedet ble revet litt etter litt. Materialene ble brukt til byg-

ninger andre steder i området. I 1920 stod det det ingenting igjen.

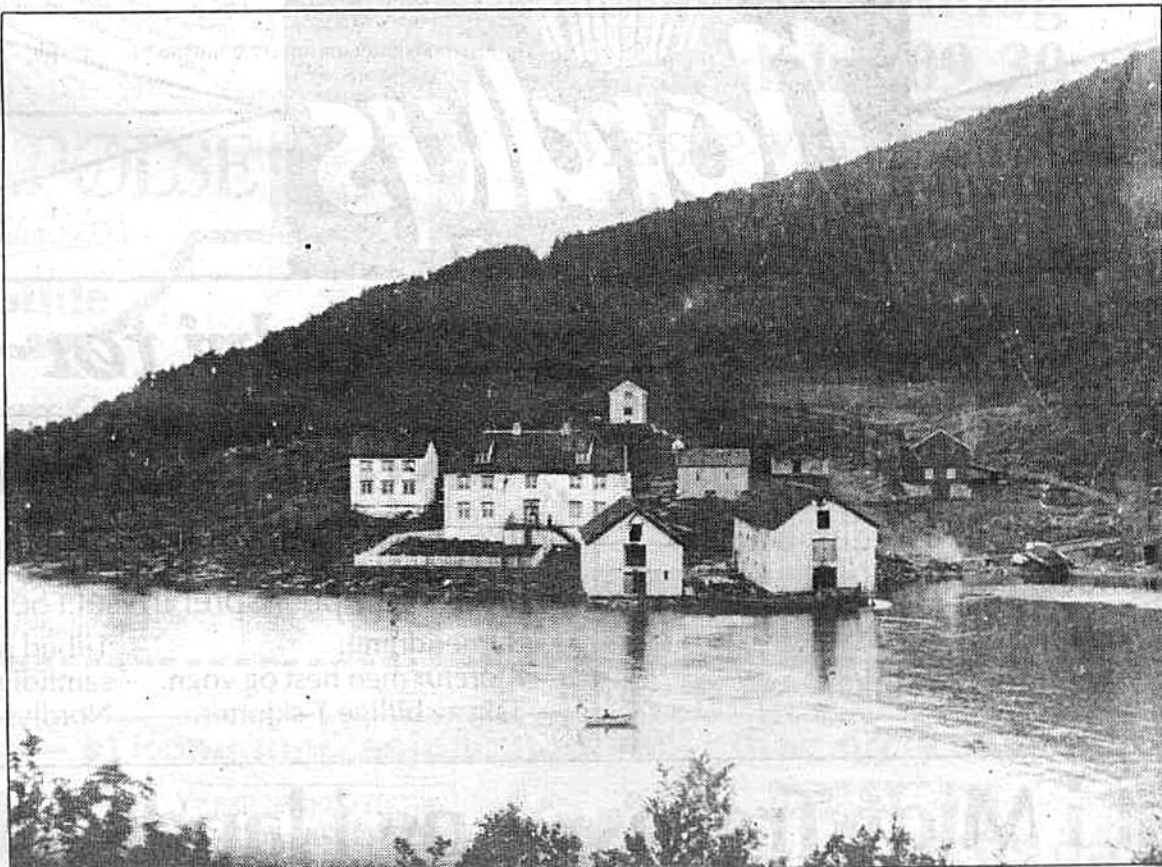
Nye tider

Det var ikke hovmod eller vandrifft som til slutt tok knekken på handelsstedet Klauva. Tida og utviklinga gikk rett og slett fra stedet. Handelsmønsteret forandra seg. Det samme gjorde transportmåtene.

At akkurat Klauva ble til handelssted har sammenheng med behovene som seilbåtene hadde. Havn var lun og trygg, og her kunne båtene ligge og venta på strømmen som skulle hjelpe dem gjennom sundet. I Klauva passet det godt for fiskebåter på veg til Lofoten eller Finnmark å ruste seg ut. Det blir fortalt at så mange som 200 båter har ligget i havna samtidig.

Fra slutten av 1600-tallet hadde borgere fra Bergen og Trondheim fylt skuter med «krimskrams» og kom oppover for å selge. Båtene lå fra pinse til eidismesse, 1. september. Sørøver igjen hadde skutene med seg skinn, fisk og landbruksvarer som de solgte videre. Stedet vokste. Det svinga i takt med tidene i resten av samfunnet, men var hele tida på veg oppover. I 1816, i Jessens tid, ble det skipa ut 7000 våger fisk og 400 tønner tran fra Klauva. Det meste gikk til Trondheim. Jacob Moe, andre generasjon Moe i Klauva, skipa tran og fisk direkte til Hamburg med dampskip.

I ettertid er det likevel Jessen det blir snakka mest om av «Kløvens handelsmenn». Det er ikke tilfeldig at det er Jessen som får hovedrolla i et skuespill om Klauva. Vi vet at historieboka også kan fortelle om hvordan almuen til alle tider ble utnytta av de store handelsmenn. Men snart hundre år etter at eventyret i Klauva er over, kan vi for ei stund legge det til side. Vi kan trygt flire av borgerskapets liv og opplevelser, og beundre dem for det de tross alt fikk til. Lorentz Peter Jessen vil ikke bli glemt med det første.

Handelsstedet Kløven. Bildet er tatt av fotograf T. Bakkland, Tromsø, trolig i 1905. Bryggene ble bygd i 1803 og 1811, hovedbygningen i 1833.